

HØRING – TREDAGERSHØYTIDEN

Spørsmål 1:

Er høringsinstansen enig i at de tre gudstjenestene på skjærtorsdag, langfredag og påskenatt presenteres som en helhet?

Svar 1:

Ja, i hovedsak.

Som domkirke har vi i flere tiår feiret påskenattsmesse og har også gradvis implementert flere andre elementer som er tatt med i det foreliggende forslaget. Vi tror tydeliggjøringen av den historiske tredagersfesten vil bidra til å styrke sammenhengen dagene imellom og øke oppmerksomheten omkring påskefeiringen i alminnelighet.

Vi deler synet på at de menighetene som ikke har anledning til å feire alle tre dager i samme sokn, kan etablere ordninger som gjør at sammenhengen mellom dagene likevel blir synliggjort selv om de tre dagene feires i ulike kirker og sokn. Uttrykket «normalordning» må knytte seg til denne intensjonen (se svar på spørsmål 14).

Det framstår ennå noe uklart hvilken status påskenattsgudstjenesten skal ha innenfor rammene av vår tradisjonelle påskefeiring. Vi imøteser en refleksjon om påskenattsmessen er en nødvendighet for at den liturgiske enheten dagene imellom skal ivaretas, eller om vi kan snakke om en tredagershøytid også uten påskenattsmesse.

Spørsmål 2: Hvilken betegnelse passer best for disse tre gudstjenestene?

Tredagershøytiden Tredagershøytiden – påskens triduum, Ingen av disse

Svar 2:

Vi foreslår navnet «De hellige tre dagene» som er i bruk i Danmark. Dette er en mer eller mindre direkte oversettelse av Triduum Sacrum som jo er ett av de tradisjonelle navnene på denne kirkeårsperioden.

Vi er spørrende til begge navneforslagene. Vi snakker i alminnelighet om julehøytiden og påskehøytiden. Vi mener det er forvirrende da å etablere et nytt høytidsbegrep i tillegg til dette, som dels overlapper (påske) og ellers ikke er forankret i alminnelig, tradisjonell språkbruk.

Spørsmål 3: Er høringsinstansen enig i at det gis anledning til å ha fotvasking som liturgisk ledd på skjærtorsdag?

Svar 3: Ja

Spørsmål 4: Er høringsinstansen enig i omfanget på veiledningen til fotvasking

Svar 4:

Fotvasking er etter vårt syn den liturgiske ordningen som vil være mest krevende å få gjennomført. Skikken er fremmed for de fleste, og i store deler av landet faller påsken på en tid der vi bokstavelig talt er godt skodd. Vi støtter derfor forslaget hovedinnretning som legger til grunn at fotvaskelsen er en avtalt dramatisering mellom bestemte aktører.

Likevel mener vi at leddet kan opptre i ordningen under eget nummer, og at foreslått praksis synliggjøres i liturgien og ikke bare i veiledningen. Veiledningen kan gjerne i tillegg synliggjøre en eller to andre måter å gjøre dette på. Noen menigheter lar liturgen vaske hendene til folk i stedet for føttene. Også dette må vurderes.

Vi mener imidlertid det er uheldig å bruke betegnelsen «stab» på de som tjenestegjør. Vi er også skeptiske til forslaget om å tilsette «godluktende olje». Her er det vannet som er poenget. Dersom det skal tilsettes olje, må det presiseres at det skal være ren kvalitetesolje (lavendel eller rose oppløst i sprit). Det finnes duftoljer på markedet som både er syntetiske og allergifremkallende.

Vi stiller til sist spørsmålstegn ved den foreslåtte innledningen til fotvaskelsen som med vilje har lånt formuleringer fra innstiftelsesordene. Dette mener vi kan bidra til å svekke Verbas unike teologiske plass og betydning. Videre mener vi at den fortolkende sistesetningen, «La oss minnes hvordan Jesus viste tjenestersinn, omsorg og kjærlighet like til det siste», begrenser mer enn den åpner. Vi foreslår enklere formuleringer i dette forslaget til innledning som lar den påfølgende lesningen komme til orde i kraft av seg selv.

Spørsmål 5: Er høringsinstansen enig i forslaget til avdekking av alteret etter gudstjenesten?

Svar 5:

Også her kan gjerne avdekkingen synliggjøres bedre i den liturgiske ordningen; enten som et eget fakultativt punkt etter pkt 24 eller som en rubrikk på samme sted. Siden pkt 25 – 27 vil falle bort ved bruk av avdekking, ville ordningen vært lettere å lese om en avslutning med avdekking var skrevet ut som ordning, framfor å bare være noe det ble henvist til i rubrikken. Bruk av kirkeklokkene og et sendelsesord til erstatning for velsignelsen vil kunne være elementer i en slik avsluttende avdekkingsliturgi.

Spørsmål 6: Sluttes høringsinstansen seg til liturgi for skjærtorsdag som helhet?

Svar 6:

Ja, en liturgi for skjærtorsdag er vesentlig innenfor rammen av de tre hellige dagene. Etter vårt syn kan gjerne liturgien i større grad ha karakter av en fullt utskrevet ordning, slik vi kjenner det fra Gudstjenesteboken 1992. Innunder dette må da også liturgien for Alment

skriftemål inkluderes (ikke bare vise til GB 1992). Merk her at veiledningen snakker om «syndstilgivelse OG absolusjon». Dette er vel samme sak. Vi mener videre at den nyskrevne forbønnen har svakheter, både i innhold og språk. Særlig syns vi det forholdet mellom Jesus og oss er svakt uttrykt i følgende bønn:

«I denne natt ba han disiplene om å vise kjærlighet, men ble selv utstøtt og foraktet.

Vi ber deg: Hold din hånd over alle som er ensomme og alene.»

Spørsmål 7: Er høringsinstansen enig i at det gis anledning til korsmeditasjon som et liturgisk ledd på langfredag?

Svar 7:

Ja, langt på vei. I motsetning til fotvaskelse og avdekking av alteret på Skjærtorsdag, opptrer Korsmeditasjon som eget punkt med nummer i liturgien for Langfredag. Det mener vi er et riktig valg.

Vi merker oss videre at den liturgiske ordningen for Korsmeditasjon er skrevet langt mer ut enn det som er lagt til grunn for liturgien for Skjærtorsdag. Vi mener det er klokt at selve ordningen er skrevet ut slik det er gjort her.

Spørsmål 8: Slutter høringsinstansen seg til øvrige endringer i langfredagsgudstjenesten?

Svar 8:

I hovedsak mener vi den nye ordningen peker i en god retning. Følgende elementer ønsker vi likevel å kommentere:

- Mellom lesning av lidelseshistorien synes det å være inkonsekvent eller uklart hva som er tenkt av sang mellom hver del. Første gang står det «Salme eller bibelsk salme». Videre står det: «Salme eller fortsettelse av samme salme». Er dette å forstå som «ny salme eller fortsettelse av samme salme» eller «salme eller fortsettelse av den bibelske salmen», eller «bibelsk salme eller fortsettelse av samme salme»?
- Forbønnen trenger ny bearbeidelse. 1) Vendingen mellom narrativet, f.eks «Kristus var grepet av frykt» og bønningen «Gud, trøst ...» virker kunstig, og vi er skeptiske at Kristi enestående frelsesgjerning settes på samme plan som den lidelse vi som mennesker utsettes for. Siste ledd er det mest problematiske, hvor det at Kristus oppga sin ånd ender i en bønn om at skaperverket skal bli befridd for utarming og ødeleggelse.
- Som på Skjærtorsdag, bør det være et alternativ der liturgien ikke ender i en velsignelse, men i et sendelsesord som peker videre mot en eventuell korsvandring og påskennatt.
- Vi savnet at påskelyset har en rolle i liturgien. Vår tradisjon er at påskelyset blåses ut etter lesningen av lidelsesfortellingen som et tegn på at Jesus utåndet.

Spørsmål 9: Slutter høringsinstansen seg til muligheten for en mer omfattende inngangsdel i påskenattsgudstjenesten?

Svar 9:

Ja. Etter vårt syn bør også liturgien for velsignelse av den nye ilden inkluderes i selve ordningen, og ikke bare i veiledningen, selv om leddet er valgfritt.

Spørsmål 10: Er høringsinstansen enig i at menighetsrådet kan beslutte å bruke røkelse?

Svar 10: Ja.

Spørsmål 11: Er høringsinstansen enig i tilfanget av tekstlesninger?

Svar 11:

For menigheten som har feiret påskenattsmesse gjennom mange år, er det en stor fordel at lesningene kan variere fra år til år. Tilfanget av tekster er godt og i samsvar med tradisjonen. Om en av tekstene skal sløyfes, foreslår vi Ordspråkene 8. Skal det legges til en tekst, foreslår vi Sefanja 3, 14-20. Veiledningen om hvilke tekster som må/bør være med spriker mellom selve liturgien og veiledningen. Teksttilfanget kan presenteres som en samling kjernetekster som alltid er med (slik det er i GB1992), med et utvalg tilleggstekster (jf det nye forslaget).

Spørsmål 12: Slutter høringsinstansen seg til øvrige endringer i ordningen for påskenatt?

Svar 12:

At nattverd er inkludert er helt nødvendig. Den sterke markeringen av midnatt (ev kl 23) mener vi er for stram. Den katolske ordningen sier «etter mørkets frembrudd / før soloppgang». Det tror vi vil bidra til at langt flere menigheter, f.eks når det skal feires dåp i gudstjenesten, vil kunne komme i gang med å feire påskenatt.

Det er fremmed for oss å vente med å dekke alteret og tenne alterlysene til Nattverden (det gjøres hos oss ved inngangen). Et alternativ er å tenne alterlysene ved Gloria (evangeliet), slik det også blir sagt i Veiledningen. Ved utsendelsen nevnes det at menigheten kan gå syngende rundt kirken som en avslutning på vigilien. Her mener vi det må være et alternativ at salmehandringen skjer inne i selve kirkehuset, ikke minst av værmessige hensyn.

Spørsmål 13: Slutter høringsinstansen seg til forslaget bruk av alternativ liturgisk farge på skjærtorsdag og langfredag?

Ja. Flott med hvitt på Skjærtorsdag og rødt på langfredag. Merk at fiolett i Alminnelige bestemmelser omtales som «lilla». Her bør det stå «fiolett», som i våre ordninger for øvrig. Når det gjelder påskenatt, så bør den feires i hvitt der hvor fargen veksler fra dag til dag slik det er beskrevet. Dersom fiolett brukes gjennomgående, kan det være et alternativ å

inkludere den tradisjonelle vendingen fra fiolett til hvitt i forbindelse med Gloria / Evangeliet i påskenattsmessen.

Spørsmål 14: Slutter høringsinstansen seg til forslaget til alminnelige bestemmelser?

Svar 14:

På mindre steder hvor en prest betjener flere kirke/sokn, er det ikke uvanlig at de ulike dagene feires på ulike steder. Alminnelige bestemmelser bør formuleres slik at dette ikke framstår som en B-løsning, når det heter «normalt bør menigheten feire alle disse tre gudstjenestene». Noen menigheter klarer alle dager alene, noen gjør det i fellesskap med andre på rotasjon eller i fellesgudstjenester.

Spørsmål 15: Har høringsinstansen prøvd ut noen av de liturgiske ordningene? Ja Nei

Svar 15:

Store deler av materialet er utprøvd gjennom en årrekke i Domkirkens påskefeiring.

Spørsmål 15a: Har utprøvingen påvirket besvarelsen av høringen?

Svar 15 a:

Ja. Erfaringene er bakt inn i høringen for øvrig.